

יסודות איסור תחומין

שיעור שישי

עירוב תחומין

מקורות

א. מט: במשנה; נא.:- מהמילים "וזה הוא שאמר" עד המילים "בשביל להקל עליו"

ב. רמב"ן יז:

ג. עבודת הקודש ה טו

ד. רבנו יהונתן מלוניל על הר"ף יד: ד"ה מתני', ור"י

רמב"ן יז:

ותחלה יש לי לומר דודאי ר"ע ורבנן בתחום אלפים אמה פליגי, כדמפורש בסוטה בפרק כשם שהמים בודקין (כ"ז ב'), ויש לתמוה לדברי ר"ע כיון דאלפים אמה מן התורה הם, היאך עירוב מועיל לילך יותר, והרי העירוב הזה מועיל לענין של דבריהם והוא דומה לעירובי תבשילין ולעירובי חצרות שהוא מדבריהם, ובודאי שהמערב ברגליו אפשר שהוא מן התורה לפי שהוא קונה בין השמשות שביתתו במקום רגליו וכאן הוא מקומו וכאן הוא עירובו, אלא עירוב הפת איך מועיל מן התורה ומהיכן למד ר"ע היתר עירוב להקל על דברי תורה...

אלא י"ל לדברי האומר תחומין דאורייתא, או שהעירוב הלכה למשה מסיני, או חכמים סבורין כיון שדעתו בכאן ואמר תהא שביתתי במקום פלוני עשאו ביתו, ומשם אני קורא אל יצא איש ממקומו, וכדאמרין בפרק הדר (ע"ג א') התם אנן סהדי דאי מתדר לה התם טפי ניחא ליה והוה ליה מקום פיתא ולינה ומהתם משחינן ליה, נמצאו העירובין בין ברגליו בין בפה בין בפת כולם דבר תורה הם, וכיון שהענין [כן] לכשתמצא לומר מודים חכמים בג' פרסאות שהן מדברי תורה וזהו מקומו הכתוב בתורה, אף הן יש בהם עירוב מדין תורה, ומניח אדם עירובו בסוף ג' פרסאות ומהלך ג' פרסאות אחרות, (וכי) [ובין] יחינן ליה ג' פרסאות לדברי חכמים ובין אלפים אמה לדברי ר"ע אלו ואלו מן התורה ועירוב מועיל בהם.

עבודת הקודש בית נתיבות שער ה סימן טו

פד) אין מערבין אלא לדבר מצוה, עירב שלא לדבר מצוה אין עירובו עירוב. כיצד, עירב כדי להקדים פני רבו או פני חכם שבא או ללכת לבית המשתה של אירוסין או של נשואין או כדי לברוח מפני המציק שבא לעיר וכיוצא בזה הרי זה עירוב. עירב כדי ליראות וליהנות שם בלבד אינו עירוב. במה דברים אמורים בנותן את עירובו, אבל אם הלך ברגליו וקנה שם שביתה בין השמשות בין לדבר מצוה בין לדבר הרשות יש לו ממקום שביתתו אלפיים אמה לכל רוח.

פה) עיקר עירוב זה ברגל ולא אמרו לערב בפת אלא להקל על עשיר שעומד בביתו ושולח עירובו ביד עבדו וכיד שלוחו, ולפיכך בין עני ובין עשיר שיצא מביתו לקנות שביתה באחד מן המקומות אף על פי שיש לו בביתו פת שיכול לערב בו, מותר לו לערב ברגליו.

פו) במה דברים אמורים בעומד במקום ואומר שביתתי במקומי, אבל בשאינו עומד במקום שרוצה לקנות שם שביתתו ואומר שביתתי במקום פלוני, לא אמר כלום. במה דברים אמורים בעשיר, אבל העני עומד במקומו ואומר שביתתי במקום פלוני, כיון שעיקר עירוב ברגל כל שהוא עני ואומר שביתתי במקום פלוני רואין כאילו רגלו שם.

פז) איזהו עשיר ואיזהו עני לדבר זה, כל שיוצא מביתו על דעת לקנות שביתה באחד מן המקומות אפילו עני הרי זה עשיר לדבר זה, שאין לך עני שאין לו בביתו אוכלין שיכול לערב בהן. יצא מביתו שלא על דעת לערב וחשכה לו בדרך, אפילו היה בידו פת לערב בו ואילו היה רץ היה יכול להניח עירובו במקום שנתכוין לקנות שם שביתה, ולא עשה כן אלא שאמר שביתתי במקום פלוני, הרי זה עני וקנה שם שביתה.

רבנו יהונתן מלוניל על הרי"ף יד:

מתני' זהו שאמר העני מערב ברגליו. כגון זה שהוא בדרך ואין עמו פת דהשתא עני הוא ולו התירו חכמים לערב ברגליו בלא פת ויאמר תהא שביתתי במקומי ואפי' במקומי שהוא מזומן שם דוקא לעני שרי ולא לעשיר שיצא מביתו על מנת לערב ברגליו דכיון שהיה יכול להביא בידו פת ולא עשה אינו קונה שביתה במקומו ואינו יכול לזוז ממקומו שהרי עקר דעתו מן העיר וגם במקומו לא קנה שביתה דסבירא ליה לר' מאיר דעיקר עירוב בפת שכיון שמביא פת עמו גילה דעתו שישבות שם ולא במקום אחר אבל כשמערב ברגליו לא ניכר לכל שהולך שם בעבור עירוב אלא אמרי אינשי אם תלמיד חכם הוא שמעתא משכתיא ואם עם הארץ אמרי חמרא אתאבד ליה והולך לבקרו שם:

ור"י סבר עיקר עירוב ברגל. כיון שטורה הוא בעצמו לא על חנם הוא עושה וניכר לכל יותר מכשולח שם שלוחו ובידו פת וכיון שעיקר עירוב ברגל כל שכן שיועיל למי שיוצא מביתו לכתחלה על מנת כן דזהו עשיר אבל במקום פלוני כלומר זה ההיתר הגדול שאנו מתירין ומקילין שיאמר שביתתי באותו מקום הרחוק ממנו קרוב לאלפים אמה דוקא לעני הבא בדרך והוא יגע הוא דשרינן ולא לעשיר עד שיגיע למקום שביתתו ומיעוט דזהו שאמר במקום פלוני קאי דזהו חשכה לו בדרך ולדברי הכל שרינן ליה שיאמר שביתתו בעיקרו ודוקא לעני היגע ולא לעשיר ובמקומי פליגי ר' מאיר ור' יהודה אלא להקל על העשיר שלא יצטרך הוא בעצמו לטרוח לערב ויכול לעשות על ידי שלוחו:

בשיעורים הקודמים עסקנו בדיני קניין השביתה, ובאופנים השונים בהם מוגדר מקומו של אדם בשבת לעניין איסור תחומין. בשיעור הנוכחי נעסוק בקצרה בדין עירוב תחומין. עירוב תחומין מאפשר לאדם לשנות את מקום שביתתו. אף שהאדם מתגורר בשבת במקום אחד, הוא יכול לקבוע את מקום שביתתו לעניין איסור תחומין במקום אחר. כבר במשנה [מט:] אנו מוצאים שקיימים שני סוגי עירוב: עירוב ברגל, האדם מגיע ברגליו בערב שבת למקום בו הוא רוצה לקנות שביתה, ועירוב בפת, אדם שולח בידי שלוחו פת שיניח במקום בו הוא רוצה לקנות שביתה. בבואנו לבאר את יסוד דין עירוב תחומין עלינו לתת את הדעת על השוני והדמיון בין שני סוגי עירוב אלו.

הרמב"ן, במסגרת הדיון המפורט בשאלה האם תוקף איסור תחומין מדאורייתא או מדרבנן, עסק בשאלת תוקף עירוב תחומין:

ויש לתמוה לדברי ר"ע כיון דאלפים אמה מן התורה הם, היאך עירוב מועיל לילך יותר... ובודאי שהמערב ברגליו אפשר שהוא מן התורה לפי שהוא קונה בין השמשות שביתתו במקום רגליו וכאן הוא מקומו וכאן הוא עירובו, אלא עירוב הפת איך מועיל מן התורה ומהיכן למד ר"ע היתר עירוב להקל על דברי תורה.

[רמב"ן יז: ד"ה ותחלה]

מדבריו עולה שקיים דמיון רב בין עירוב ברגל לבין קניין השביתה הבסיסי, שהרי "כאן הוא מקומו וכאן הוא עירובו". אף שבמהלך השבת האדם מתעתד לשהות בביתו, המקום שבו הוא עומד בערב שבת נקבע כמקום שביתתו. על פי זה נוקט הרמב"ן בדבריו אלו שתוקף עירוב ברגל יהיה מדאורייתא בעוד שתוקף עירוב בפת יהיה מדרבנן בלבד.

על האופן שבו פועל עירוב בפת ניתן ללמוד מדברי רש"י בפרק שלישי:

וטעמא דעירוב - משום דדעתו ודירתו במקום מזונותיו הוא, וכיון שנתנו כל בני החצר כדי מזונן בבית אחד נעשה כאילו כולן דרים בתוכו, ונמצאו כולן רשות אחת וכו', וכן בעירובי תחומין - נעשה כמי ששכב שם, ומשם יש לו אלפים אמה לכל רוח, הלכך: דבר מזון בעינן.

[רש"י כו: ד"ה חוין]

על פי רש"י, "דעתו של אדם במקום מזונותיו היא", ולכן הנחת הפת מועילה בכדי להגדיר את המקום בו היא הונחה כמקום בו האדם מתגורר ושובת. נראה אם כן שניתן להסביר את ההבדל בין עירוב ברגל ובין עירוב בפת כך: בעירוב ברגל האדם נמצא במקום בו הוא רוצה לשהות, אך לא קבע שם

את דירתו, ואילו בעירוב בפת האדם אמנם לא נמצא בפועל במקום שביתתו, אך הוא קבע בו את דירתו¹. נראה שלהבדל הזה קיימים מספר ביטויים הלכתיים.

הגמרא [פב.] מלמדת שאין מערבין אלא לדבר מצוה. הרשב"א סייג את ההגבלה הזו לעירוב בפת בלבד:

אין מערבין אלא לדבר מצוה, עירב שלא לדבר מצוה אין עירובו עירוב... במה דברים אמורים בנותן את עירובו, אבל אם הלך ברגליו וקנה שם שביתה בין השמשות בין לדבר מצוה בין לדבר הרשות יש לו ממקום שביתתו אלפיים אמה לכל רוח.

[עבודת הקודש ה טו]

סיוג הרשב"א את ההגבלה לפיה אין מערבין לדבר הרשות עשוי להתבאר על פי החלוקה שהצענו לעיל². הימצאות האדם במקום השביתה היא האופן הבסיסי יותר לקבוע את מקומו בשבת. לכן, המערב ברגליו רשאי לעשות זאת גם לדבר הרשות. לעומת זאת עירוב בפת הוא מנגנון מחודש שחידשו חכמים המאפשר לראות את מקום הפת כמקום דירת האדם, והוא מוגבל למצבים בהם מטרת העירוב היא לשם קיום מצווה.

ביטוי נוסף הוא במערב בקרפף הקטן מבית סאתיים. הגמרא [סא:] לומדת מדברי המשנה שמי שעירב במקום מוקף שאינו ראוי לדירה, אין לו אלא אלפיים אמה ממקום עירובו. הרשב"א [סא: ד"ה לא] לומד מדברי הגמרא שמי שמניח את עירובו בקרפף הקטן מבית סאתיים, רשאי להלך אלפיים אמה ממקום עירובו בלבד. זאת בניגוד למי ששבת בקרפף, אשר רשאי להלך אלפיים אמה לכל רוח מחוץ למחיצות הקרפף³. מי שעירב ברגליו ושבת בקרפף, הגדיר את הקרפף כמקומו לעניין איסור תחומין⁴. העובדה שמחיצות הקרפף לא הוקפו לדירה לא מונעת מהשובת בו להגדיר אותו כמקומו. לעומת זאת, עירוב בפת, אשר במהותו נועד להגדיר את מקום השביתה כמקום הדירה, לא יכול להפוך את הקרפף שמחיצותיו לא הוקפו לדירה למקום דירה. לכן, המניח את עירובו במקום שלא הוקף לדירה, רשאי להלך אלפיים אמה ממקום עירובו בלבד.

לאור החלוקה בין עירוב בפת לעירוב ברגל, ניתן להסביר את מחלוקת התנאים בנוגע לשאלה מהו 'עיקר העירוב'. במשנה נאמר:

מי שבא בדרך וחשכה לו... אם אינו מכיר, או שאינו בקי בהלכה, ואמר שביתתי במקומי - זכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח... וזו היא שאמרו העני מערב ברגליו. אמר רבי מאיר: אנו אין לנו אלא עני. רבי יהודה אומר: אחד עני ואחד עשיר, לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר, שלא יצא ויערב ברגליו.

[מט:]

רב נחמן ורב חסדא נחלקו בביאור מחלוקת התנאים, ולבסוף מסיקה הגמרא כפירושו של רב נחמן ומציינת לדברי הברייתא אשר מסייעת לשיטתו:

אחד עני ואחד עשיר מערבין בפת, ולא יצא עשיר חוץ לתחום ויאמר שביתתי במקומי - לפי שלא אמרו מערבין ברגל אלא למי שבא בדרך וחשכה, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אחד עני ואחד עשיר מערבין ברגל, ויצא עשיר חוץ לתחום ויאמר תהא שביתתי במקומי, וזה הוא עיקרו של עירוב. והתירו חכמים לבעל הבית לשלח עירובו ביד עבדו, ביד בנו, ביד שלוחו בשביל להקל עליו.

[נא:]

¹ וכך היא לשון הגמרא [עג.] בנוגע למערב בפת: "בההוא אנן סהדי דאי מיתדר ליה התם - ניחא ליה".

² ניתן היה לכאורה לטעון שהסיבה שהרשב"א סובר שניתן לערב לדבר הרשות בעירוב ברגל היא בגלל שפסקנו להלכה כר' יהודה הסובר שעיקר עירוב ברגל. אלא שאת ההכרעה כר' יהודה וההשלכות הנובעות ממנה מציין הרשב"א רק בהמשך, וממילא מסתבר שהעובדה שניתן לערב לדבר הרשות בעירוב ברגל נכונה אף לשיטת ר' מאיר הסובר שעיקר עירוב בפת.

³ כמבואר בגמרא [טו].

⁴ וכפי שביארנו בהרחבה בשיעור הקודם בעניין 'מקום כד' אמות'.

ר' מאיר סובר שעיקר תקנת העירוב היא בפת, ולכן גם העשיר רשאי לערב בפת. עירוב ברגל לעומת זאת הותר לעני בלבד. ר' יהודה חולק וסובר שעיקר העירוב הוא ברגל, ולכן גם עשיר רשאי לערב ברגל. ביאור מחלוקת התנאים תלוי בגדרם המדויק של העני והעשיר אשר נחלקו בו ראשונים. לענייננו נציין את דברי הרשב"א בעניין:

איזהו עשיר ואיזהו עני לדבר זה, כל שיוצא מביתו על דעת לקנות שביתה באחד מן המקומות אפילו עני הרי זה עשיר לדבר זה, שאין לך עני שאין לו בביתו אוכלין שיכול לערב בהן. יצא מביתו שלא על דעת לערב וחשכה לו בדרך, אפילו היה בידו פת לערב בו ואילו היה רץ היה יכול להניח עירובו במקום שנתכוין לקנות שם שביתה, ולא עשה כן אלא שאמר שביתתי במקום פלוני, הרי זה כעני וקנה שם שביתה.

[עבודת הקודש שם]

לדברי הרשב"א העני מוגדר כמי שהולך בדרך, בעוד העשיר הוא זה שיושב בביתו. ר' יהודה סובר שעיקר העירוב הוא ברגל, וייתכן שזאת מהסיבה שצינו - עירוב ברגל דומה לקניין השביתה הבסיסי. חכמים חידשו שהאדם רשאי לקבוע את מקום שביתתו באמצעות הנחת פת, המבטאת את העובדה שזהו מקום דירתו, וזוהי תקנה שחודשה בכדי להקל על מי ששוהה בביתו.

עמדתו של ר' מאיר מורכבת יותר. אמנם, ייתכן שגם ר' מאיר מודה שבאופן עקרוני עירוב ברגל דומה יותר לאופן השביתה הבסיסי, אך כל זה נכון ביחס למי שנמצא בדרך. כאשר אדם שוהה בביתו בערב שבת ויוצא ממנו בכדי לערב ברגלו, ושוב חוזר אליו ושוהה בו בשבת, קשה לראות בעירוב ברגל קביעה של מקום השביתה בשבת⁵. ר' מאיר מעצים את מקומה של הדירה בפועל, ולכן הוא סובר שעירוב ברגל הותר רק למי שהיה בדרך, אך לא למי שיושב בביתו⁶.

פתחנו את השיעור בדברי הרמב"ן בנוגע לתוקף עירוב תחומין, וראינו שלדעתו מכיוון שעירוב ברגל דומה לקניין השביתה הבסיסי, תוקפו יהיה מדאורייתא, בעוד תוקף עירוב תחומין בפת יהיה מדרבנן בלבד. הרמב"ן בהמשך דבריו שם כותב כך:

"ל לדברי האומר תחומין דאורייתא... כיון שדעתו בכאן ואמר תהא שביתתי במקום פלוני עשאו ביתו, ומשם אני קורא אל יצא איש ממקומו, וכדאמרינן בפרק הדר' התם אנן סהדי דאי מתדר לה התם טפי ניחא ליה' והוה ליה מקום פיתא ולינה ומהתם משחינן ליה. נמצאו העירובין בין ברגליו בין בפה בין בפת כולם דבר תורה הם.

[רמב"ן שם ד"ה אלא]

במסקנת דבריו סובר הרמב"ן שמדאורייתא די באמירה או בגילוי דעתו של האדם בנוגע למקום שביתתו בשבת. דברים אלו מתאימים לאופן בו ביאר רבנו יהונתן את מחלוקת ר' מאיר ור' יהודה בעניין 'עיקר עירוב':

דסבירא ליה לר' מאיר דעיקר עירוב בפת, שכיון שמביא פת עמו גילה דעתו שישבות שם ולא במקום אחר, אבל כשמערב ברגליו לא ניכר לכל שהולך שם בעבור עירוב אלא אמרי אינשי אם תלמיד חכם הוא שמעתא משכתיא ואם עם הארץ אמרי חמרא אתאבד ליה והולך לבקרו שם. ור' יהודה סבר עיקר עירוב ברגל, כיון שטורח הוא בעצמו לא על חנם הוא עושה וניכר לכל יותר מכששולח שם שלוחו ובידו פת, וכיון שעיקר עירוב ברגל כל שכן שיועיל למי שיוצא מביתו לכתחלה על מנת כן דזהו עשיר.

⁵ רבנו יהונתן [ד:]: את עמדת ר' יהודה הסובר שעיקר עירוב ברגל כך: "לפי שעיקר עירוב ברגל הוא שהרי הוא בעצמו שובת שם ועוקר דעתו מן העיר". ייתכן שבאופן דומה ר' מאיר סובר שכאשר אדם שובת בביתו ומערב ברגלו אין בכך ביטוי מספיק משמעותי לעקירת מקומו מן המקום דירתו הטבעי.

⁶ לפי זה יוצא שמשמעות הביטוי 'עיקר עירוב בפת' לדברי ר' מאיר היא שהמצב הבסיסי של העירוב, היינו למי שיושב בביתו – הוא בפת. שהרי עירוב ברגל לעני לפי דברינו אינו קולא שהקלו לעני, אלא חלק מההיגיון הבסיסי שבקניין השביתה. הסבר זה מתיישב באופן פשוט עם דברי הברייתא שציטטנו, הקובעת באופן סתמי ש"לא אמרו מערבין ברגל אלא למי שבא בדרך וחשיכה", בעוד ביחס לעמדת ר' יהודה נאמר ש"התירו חכמים לבעל הבית לשלח עירובו... בשביל להקל עליו". בדברי רב נחמן לעומת זאת נאמר בפירוש שלפי ר' מאיר הסובר שעיקר עירוב בפת, ההיתר שניתן לעני לערב ברגל הוא קולא. לפי זה נצטרך לומר שהמחלוקת היא במשמעות הפשוטה יותר של הביטוי 'עיקר עירוב'. לפי ר' מאיר עיקר העירוב הוא בקביעת הדירה במקום השביתה וזאת נעשית על ידי הפת, ואילו לפי ר' יהודה עיקר השביתה היא בנוכחות הפיזית של האדם במקום השביתה.

[רבנו יהונתן מלוניל על הרי"ף יד:]

לפי רבנו יהונתן, עירוב תחומין, בדומה לשני העירובים הנוספים – עירוב חצרות ועירוב תבשילין, נועד בכדי להוות היכר כדי למנוע בלבול ומעבר על איסורים⁷. נראה שמדאורייתא אדם יכול לקבוע את מקום שביתתו באמירה בלבד. חכמים חששו שמכיוון שאדם גר בפועל במקום אחר מהמקום אותו הוא מעוניין לקבוע כמקום שביתתו, יבואו לטעות ולומר שהוא יוצא מתחומו בשבת. משום כך תקנו חכמים שבאופן בסיסי מקום שביתתו של אדם הוא בביתו, ובכדי לשנות את מקום שביתתו עליו לערב ברגלו או בפתו במקום בו הוא רוצה לקנות שביתה⁸.

מחלוקת התנאים בשאלה מהו 'עיקר עירוב' סובבת סביב השאלה מהו ההיכר האפקטיבי יותר מבין שני העירובים. לדברי ר' מאיר הסובר שעיקר העירוב הוא בפת, נוכחות האדם במקום השביתה בערב שבת עשויה להראות מקרית, זאת בניגוד להנחת הפת המהווה גילוי דעת לכך שזהו המקום בו האדם מעוניין לשבות בשבת. ר' יהודה הסובר שעיקר העירוב הוא ברגל, העובדה שהאדם טרח בעצמו להגיע למקום השביתה ניכרת יותר מאשר אדם ששלח את פתו ביד אחר⁹.

לסיכום: בשיעור היום עסקנו בדין עירוב תחומין. פתחנו בכך שלמעשה קיימים שני סוגי עירוב: עירוב ברגל ועירוב בפת. ראינו שלפי הרמב"ן עירוב ברגל, הנוכחות הפיזית של האדם במקום השביתה, הוא העירוב שקל יותר להבין שתוקפו מדאורייתא וזאת לאור הדימיון בינו ובין קניין השביתה הבסיסי. לפי זה טענו שעירוב בפת מועיל משום שהוא מגדיר את המקום בו הפת מונחת כמקום דירתו של האדם, וזאת אף ללא נוכחותו הפיזית. ציינו שני ביטויים הלכתיים לפער בין שני העירובים, ולבסוף עסקנו בביאור מחלוקת התנאים בשאלת 'עיקר עירוב'. הראנו שניתן שאף ר' מאיר הסובר שעיקר העירוב הוא בפת, מקבל מבחינה עקרונית את הדימיון בין עירוב ברגל ובין קניין השביתה הבסיסי, אלא שהוא סובר שבניגוד להולך בדרך, כאשר האדם שוהה בביתו במהלך השבת, לא ניתן לראות בעירוב ברגל כעקירה של מקום שביתתו בפועל.

בחלק השני טענו, שוב על פי דברי הרמב"ן, שניתן שמדאורייתא אדם רשאי לקבוע את מקום שביתתו לעניין איסור תחומין בדיבור בלבד. חכמים חששו שהעובדה שאדם מתגורר במקום אחד ושובת במקום אחר תוביל לבלבול ביחס לאיסור תחומין. לכן תיקנו חכמים את מעשה העירוב, שיהווה היכר לכך שמקום שביתתו של האדם אינו בביתו. לפי ההסבר הזה הצענו שהתנאים נחלקו בשאלה מהו ההיכר האפקטיבי, נתינת הפת או הימצאותו הפיזית של האדם במקום השביתה.

בכך סיימנו את החטיבה השלישית, 'סודות איסור תחומין'. בעזרת ה' בשיעור הבא נתחיל את החטיבה הרביעית: 'עירובי חצרות'.

לתגובות: איציק וולטרס

itzikw7@gmail.com

⁷ הרמב"ם (יום טוב פ"ו ה"ב) בנוגע לעירוב תבשילין כתב: "ולמה נקרא שמו עירוב, שכשם שהעירוב שעושים בחצרות ובמבואות ערב שבת משום הכר כדי שלא יעלה על דעתם שמותר להוציא מרשות לרשות בשבת, כך זה התבשיל משום הכר וזכרון כדי שלא ידמו ויחשבו שמותר לאפות ביום טוב מה שאינו נאכל בו ביום, ולפיכך נקרא תבשיל זה עירובי תבשילין". הרמב"ם אמנם לא מזכיר את עירוב תחומין באותה הלכה, אך ייתכן שגם ייעודו של עירוב תחומין באופן דומה לשני העירובים האחרים, הוא להיכר וזיכרון.

⁸ לפי ההסבר הנוכחי, יש לתהות מחדש בנוגע לטעם ההבדלים בין עירוב בפת ובין עירוב ברגל (במידה וקיימים כאלו), ואכמ"ל.

⁹ ייתכן שהתנאים נחלקו במושא ההיכר. אם ההיכר הוא לשובת עצמו, ייתכן שהטרחת החריגה וההגעה למקום השביתה תהיה משמעותית יותר בעבורו. לעומת זאת, אם מטרת ההיכר היא למנוע בלבול מהמתבוננים מן הצד, ייתכן שהנחת פת מסמנת את העובדה שאדם קובע את שביתתו בצורה משמעותית יותר מהימצאותו הפיזית אשר כאמור עשויה להראות מקרית.